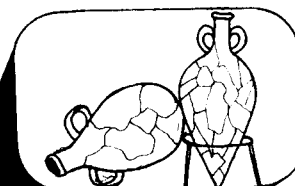

חדשות מן העבר

שלמה דורי, הארכיון במוזיאון הרפת, יפעת

המושגים דאז. במרכזו של המשק היה ענף הבקר לחלב. הם היו הראשונים, אשר התחילו בהכלאת הבקר היס-תיכוני (בעיקר דמשקאי ובירותי) בפרים אוסטר-פריזיים אדומים (1910), ומאוחר יותר בפרים מגזע אוסטר-פריזי שחור-לבן, אשר הובאו מגרמניה. כך נוצרה הפרה "הגרמנית" הידועה לותיקי הענף ואשר נרכשה מאוחר יותר גם לרפתות שלנו.

הודות לעזרתו האדיבה של הח' אריה דרסלר ממושב בית לחם הגלילית, הגיע לידי חומר מעניין על ייצור החלב במושבות אלה והנה כמה פרטים:

ב-1861 נוסדה במדינת וירטמברג, גרמניה, כת דתית פרוטסטנטית, אשר חבריה האמינו שהמשיח יבוא "שנית" ואז יוקם בית המקדש השלישי. לשם כך, כך האמינו, עליהם לעלות לארץ הקודש ולהתכונן למאורע עצום זה. הכת מנתה בגרמניה כ-3000 איש ואישה, רובם חקלאים. ב-1868 עלו ראשוני הכת, המכונים "טמפלרים" (בית המקדש = Tempel) ויסדו שכונות עירוניות - בירושלים, בחיפה וביפו - ומספר מושבות חקלאיות - וילהלמה, שרונה, ולדהיים, בית לחם ועוד. במושבות שלהם הם פיתחו משק חקלאי מעורב מודרני, לפי

המושבה	מספר הפרות	מספר העגלים	ס"ה ייצור החלב השנתי (בליטרים)	התנובה לפרה/שנה (בקילוגרמים)
שרונה	295	257	651,768	2,281
וילהלמה	371	347	871,410	2,426
בית לחם הגלילית	166	125	318,438	1,981
ולדהיים	153	112	325,849	2,200
ס"ה	985	841	2,167,465	

אני מניח, שכמויות החלב שיוצרו במושבות אלה אינן כוללות את החלב לצריכה עצמית לבית ולהגמעה, כך, שהתנובה הממוצעת לפרה היתה גבוהה יותר. מזכור, שבתקופה ההיא הניבה הפרה המקומית (בלדי) 500-600 ק"ג בתחלובה. לפי אותם המקורות הגיעו הפרות "הגרמניות" ל-16 ליטר חלב אחרי ההמלטה, בעוד שהמקומיות הניבו 3-4 ליטר ליום.

הגרמנים שיווקו את החלב בערים חיפה, נצרת ויפו ויצרו תוצרת חלב, חמאה וגבינה. בעד ליטר חלב שתיה קיבלו 30 פניג ובעד קילוגרם חמאה

גם במלחמתם נגד מחלות בקר גילו הגרמנים תושיה, במגבלות הידע הוטרינרי באותה תקופה. בזמן מגפות דבר הבקר, אשר השתוללו

היהודית אחרי מלחמת העולם הראשונה. היום, במקום המושבות הגרמניות נמצאים הישובים שלנו: וילהלמה-בני עטרות, שרונה-הקריה בתל-אביב, בית לחם-מושב בית לחם הגלילית, ולדהיים-אלוני אבא.

בארץ והפילו קורבנות רבים, הם השיגו, בעזרת השגרירות הגרמנית בקושטא, נסיון נגד דבר בקר אשר מנע אסונות כבדים. יש לציין שהטמפלרים הקדימו מעשית את התפיסה של "משק מעורב", אשר שימשה יסוד להתישבות

קטע מתוך עיתון
הטמפלרים מאותה התקופה.
(צילום: הארכיון)

Bild in Bleib-Hof Schmidt-Bethlehem.

אל ציבור הרפתנים במושב ובקיבוץ, אל הרופאים הוטרינריים, אל החוקרים ואל המדריכים

שלום רב לכולכם, בשעה טובה ומוצלחת סיימנו, אחרי קרוב לשנתיים, את הקמת המוזיאון והארכיון לתולדות ענף הרפת. המבנה בן 140 מ"ר נמצא ביפעת, בקרבת המוזיאון לראשית ההתישבות בארץ. עכשיו הגיעה השעה למלאו תוכן ולשם כך דרושה עזרתכם הפעילה. אנו זקוקים לפרטי ציוד ישן: דליי חליבה (חליבת ידיים), כדי חלב, מסננות, כדים למכונת חליבה ניידת, צנצנות זכוכית ממכוני חליבה וכל פרט הקשור בהזנה ובטיפול בבקר, אשר גודלו הוא סביר. אנו מעוניינים מאד בציוד ומיכשור וטרינרי ישן ובציוד להזרעה מלאכותית. לארכיון אנו אוספים חומר, אשר התפרסם בארץ או בחו"ל על ישראל, עבודות מחקר, מכתבים ומסמכים מתולדות הענף. צילומים המראים מראות העבר או את ראשוני הענף הם בעלי ערך רב. סיכומים מקצועיים וכלכליים של רפתות דרושים לנו לשם תיעוד ההתפתחות בשטחים אלה.

אנו מקווים שהציבור שלנו – גם הצעיר ש"לא ידע את יוסף" – יגלה עירנות לנושא ויעזור למפעל חינוכי מקצועי זה. אנא, תעבירו את החומר והציוד או תודיעו עליו לה.מ.ב. (לידי מדרכי מלען) או לשלמה דורי – יפעת 30069.

בתקווה לשיתוף פעולה ובתודה מראש

שלמה דורי